

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural L'Espona

Núm. 29

febrer-març de 2006

Edita: Associació Cultural L'Espona
Adreça: Font Vella, 10
43370 La Palma d'Ebre
Telèfon: 977 77 47 39
e-mail: espona@menta.net

Editorial

El dia 19 de gener la majoria de telenotícies van obrir l'edició de migdia amb les imatges d'unes caixes plenes de papers, custodiades per policies, sortint del Archivo Nacional de Salamanca a les sis de la matinada.

La notícia era que, finalment, tornaven a Catalunya —fent escala a Madrid, evidentment— els mal anomenats “papers de Salamanca”. Sembla estrany que una simple preposició pugui alterar tant el significat d'un sintagma, però així és, perquè en realitat caldria fer referència als papers de Catalunya que són a Salamanca. Es tracta d'espoliacions a particulars i organismes públics catalans, fetes per part del règim dictatorial a finals dels anys trenta i durant els anys quaranta.

Des de Castella i Lleó s'ha iniciat una campanya ferotge contra el que també s'ha mal anomenat “la unidad del Archivo”.

Segurament molts dels ciutadans que hi donen suport han patit la manipulació d'un discurs polític demagògic que defensa la unitat d'un arxiu que si per alguna cosa es caracteritza és, justament, per la desunió, el desordre i la deixadesa en la catalogació del que conté.

Tothom pot sentir-se orgullós del que té a casa seua, però com a mínim és molt qüestionable enorgullir-se de guardar el botí d'una guerra per oblidar que es va robar a part dels seus conciutadans.

Activitats

-1r cap de setmana de febrer, Festa de Sant Blai a La Fatarella, amb activitats tradicionals com el ball de la jota o la cursa de rucs.

- 12 de febrer, III Festa Comarcal de la Clotxa. Móra d'Ebre. És una oportunitat per viure l'ambient de la Clotxa, per preparar-la amb les mans, sense coberts, i per degustar-la tal com feien els pagesos d'antany, a l'aire lliure, a la vora del foc, al costat del setrill i del porró. Per a més informació: www.riberaebre.org/clotxa

-Diumenge 26 de febrer de 2006, excursió a La vall de Baridana. En aquesta excursió es visitarà una zona de la banda est de les Muntanyes de Prades compresa entre Farena, Rojals i la Riba. Dades de l'excursió: Durada: 9,30h -4,30h . Dificultat: baixa. Desnivell: 350 metres en total. Hores de caminar aproximades: 4h. Per a més informació: www.catalunyasud.net

-Diumenge 12 de març, celebració de la 25a Diada Gastronòmica de la Truita amb suc. Ulldemolins. Elaboració, concurs, tast i festa al voltant d'aquest plat tan prioratí.

Al nostre pi de cal Víctor

Deixeu-me, amics, que faci una mica de memòria, ja llunyana, del nostre pi. Un pi, com molts sabeu, gros, maco, majestuós, no tant com el pi del poble, però li fa puntes. Per la grandesa, per l'alçada i, evidentment, pel seu orgull; un arbre sense orgull no val res. Després de tants anys està aguantant sequeres, també ha tingut anys esplèndids de saó, però a ell aquí el tenim, resistint tot el que se li presenta.

Per què dic això? Perquè l'any 1960 li va caure un llamp el dia de Sant Jaume, que va fer una gran tempesta, i li va fer a la soca una enorme cicatriu, i aquí segueix, *serenyo*, valent com el mateix. Recordo d'anys enrere que, quan se semblava molt, per fer palla per als animals i gra per fer el pa, a l'era nostra s'hi batia molt: totes les valls de cal Sancho, de cal Ramonet, de cal Gil, també tot el nostre i també alguns amb qui no érem veïns venien des de lluny a batre allà. Es reunien moltes garbes entre tots. No sé si l'era era molt bona per al vent, però jo crec que ho feien pel pi, per l'ombra que feia (i fa), per la fresca que donava a tots —animals, persones, tot sota teu i encara sobrava força espai. A l'hora de repòs, al teu davall, que bé s'hi estava! Un trago d'aigua fresca, algunes vegades un xorret d'anís... Allí s'hi passaven ben bé dos mesos llargs, perquè, com he dit, s'hi reunien molts cavallons. Els més jòvens no saben què vol dir aquesta paraula. Doncs deu garbes era un cavalló, així comptaven els nostres avantpassats, pares i padrins.

La convivència en el treball era excel·lent. Sota la teua ombra, quantes rialles, algun acudit i ja no dic les migdiades! Sempre *bon rotllo*, com dieu ara; el somriure sempre als llavis. El treball era molt dur, però com que s'hi posaven ganes no pesava tant. Tots sota el pi. Quan una mica d'aire bufava et movies sempre, no et cansaves mai, sempre movent-te per alleugerir la calor que portaven els que allí treballaven. Tot això és temps passats; segur que no tornaran, però saps que jo són moltes les visites que et faig; si puc, cada dia.

De tot això que explico molta joventut no n'ha sentit a parlar mai. Els temps han canviat molt i, com diu la dita, "hem de ballar al ball que toquen!". Ara s'esmorza a casa i també s'hi dina, ja no es fa aquella feina, ja no sents rialles ni acudits, però és així, no podem canviar el temps. Tot s'ha renovat; unes vegades per a bé i altres per a no tant.

Una cosa et vull dir: que mentre pugui la meua visita no et faltarà. En mirar-te sento aquests records llunyans, que em donen satisfacció i també enyorança. I ara una cosa deixa'm dir-te: no massa llunyà sentiràs un sorollet molt bonic. No pensis! Jo t'ho explico: és aigua que passarà acanalada per sota terra i sortirà per regar els olivers, per millorar les collites. Encara que em sembli un somni, això serà una millora molt gran. Tu també et podràs guarir i s'acabarà la set que tants anys has patit. Quant me n'alegro! I amb aquesta millora espero que agafis més força, que siguis valent i aguantis el pas de moltes generacions. I tal vegada hi haurà una altra persona que, com a mi, l'inspiraràs a dedicar-te algunes línies.

Res més que donar-te, en aquestes ratlles, tot el meu agraïment pel que tu ens has donat.

Montserrat Ciuraneta

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d'una pàgina.

L'Espona no es fa responsable de les opinions expressades en l'article.